

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت معادن و پترولیوم

سکتور صنایع استخراجی دانش بنیاد، پایدار، شفاف و مؤثری که دیدگاه افغانستان مبنی بر توسعه پایدار را حمایت می کند.

نقشه راه سکتور معادن

بخش‌های مهم نقشه راه سکتور معادن:

بخش

محتوا

۱

خلاصه

۲

مروری بر سکتور معادن در افغانستان

۳

موانع فراراه سکتور معادن (زیرساخت‌ها)

۴

چارچوب حقوقی

۵

اصلاحات در وزارت معادن و پترولیم

۶

ایجاد بازار

۷

پیشنهادات

این سند طبق دیدگاه جلالتمآب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان، و با مطالعه مدل کشورهای موفق، در محور سه اصل عمده طرح گردیده است:

شفافیت

عدم موجودیت شفافیت سبب میشود تا سود سکتور معادن به نفع افراد تمام شود نه تمام شهروندان کشور؛ بناءً نشر قراردادهای یکی از اساسیترین کارهای حکومت می باشد که سبب ترویج و التزام شفافیت در میان بازیگران دیگر این سکتور می گردد.

اولویت بندی منرالها

قراردادهای مواد ساختمانی، منرالهای صنعتی و فلزات قیمتی را نسبت به فلزات سنگین، در اولویت قرار خواهیم داد، زیرا تا اکنون زیربناهای لازم جهت حمل و نقل و تأمین انرژی برق در خصوص فلزات سنگین (مانند آهن، مس و غیره) وجود ندارد.

اصلاحات ساختاری

تمرکز وزارت معادن و پترولیوم روی فعالیتهای اساسی از جمله پیشبرد نقش پالیسی سازی و کاهش فعالیتهای عملیاتی و تنظیم سکتور می باشد.

خلاصه:

این سند استراتژیک به منظور استفاده بهینه از سکتور معادن و حصول اطمینان از این که شهروندان کشور به صورت عادلانه از عواید بدست آمده از این سکتور نفع می‌برند طرح گردیده است. در صورت تطبیق موفقانه این استراتژی، افغانستان از یک کشور با عاید کم (Low Income Country) به یک کشور با عاید متوسط (Middle Income Country) گذار خواهد نمود.

در این سند نخست اطلاعات پیرامون مقدار ذخایر منابع منرالی افغانستان ارایه گردیده است. به صورت تخمینی افغانستان دارای ۲.۲ میلیارد متریک تُن سنگ‌های معدنی حاوی رگه‌های آهن، ۱.۳ میلیارد متریک تُن سنگ مرمر، ۳۰ میلیون متریک تُن مس، ۱.۴ میلیون متریک تُن منرال‌های خاکی کمیاب، و ذخایر ۲۷۰۰ کیلوگرام طلا می‌باشد. طبق این معلومات افغانستان ظرفیت تثبیت جایگاه خود در زمره بازیگران عمده در بازارهای مختلف را دارد اما از نگاه ذخایر تثبیت شده و احتمالی در هیچ یکی از منرال‌ها پیشتاز نخواهد بود.

در بخش دوم موانع فراراه سکتور معادن مورد بررسی قرار گرفته و بر اساس آن، ساحات مورد علاقه و اقدامات مورد نظر را اولویت‌بندی گردیده است. در این بخش همچنان از نیازمندی‌های سکتور و ضرورت هماهنگی و همکاری شرکای مختلف دولتی و خصوصی صحبت شده است.

در بخش سوم، چارچوب حقوقی سکتور معادن مورد مطالعه قرار گرفته پیشنهادهاتی در راستای آوردن تغییرات و تعدیلات ارایه می‌گردد. مبحث بعدی نقشه‌راه ارایه پیشنهادهات در راستای اصلاحات اساسی از جمله تجدید ساختار وزارت معادن و پترولیم، می‌باشد. سپس در مورد چارچوب انکشاف مواد معدنی با در نظر داشت نوعیت صنعت و ساحه آن توضیح داده شده.

در اخیر پیشنهادهات مشخص ارایه گردیده است تا در روشنایی به آن شورای عالی اقتصادی در مورد منظوری این سند تصمیم بگیرد.

بخش‌های مهم نقشه راه سکتور معادن:

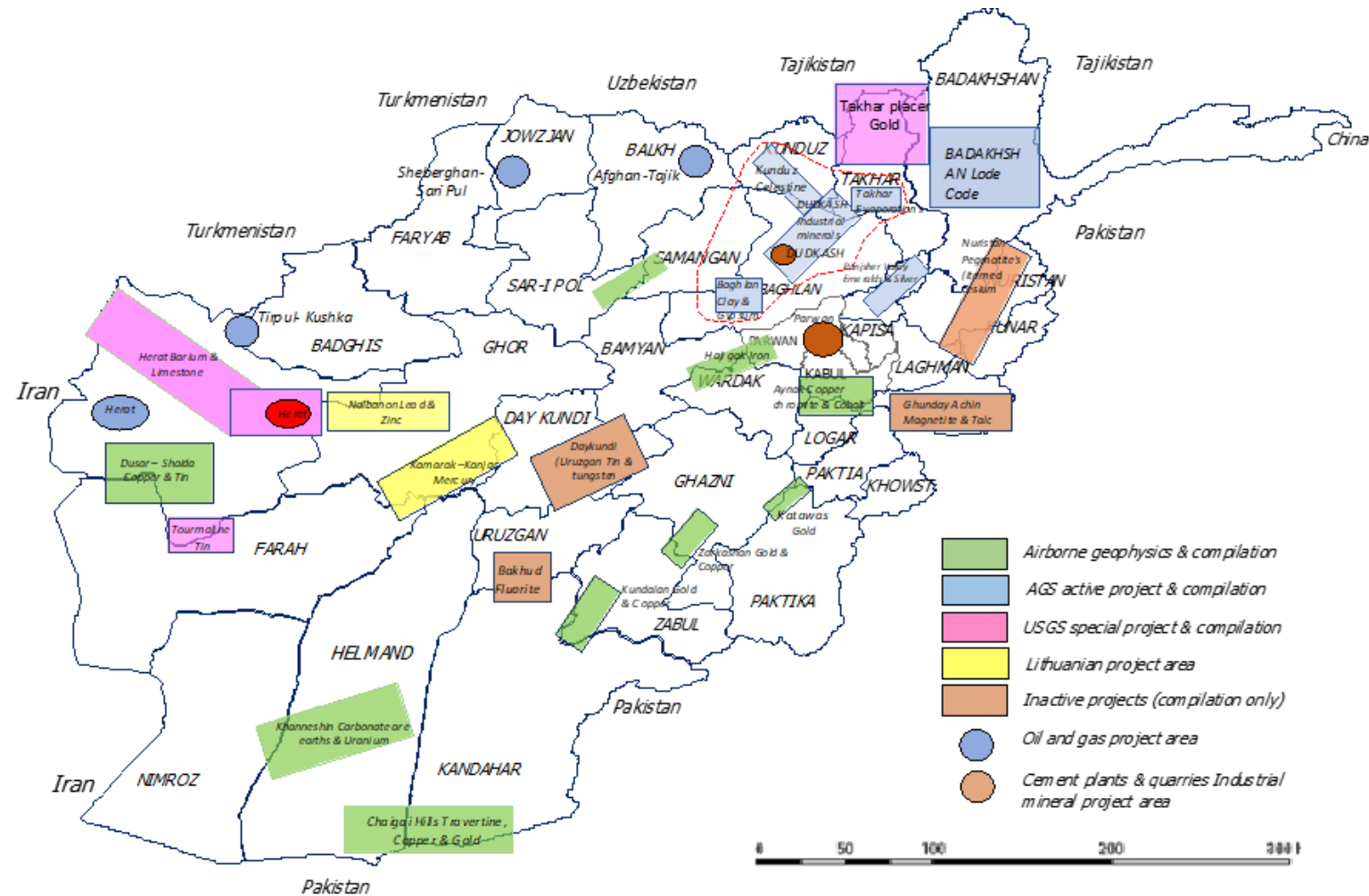
بخش	محتوا
۱	خلاصه
۲	مروری بر سکتور معادن افغانستان
۳	موانع فراراه سکتور معادن (زیرساخت‌ها)
۴	مبنای حقوقی سکتور معادن
۵	اصلاحات در وزارت معادن و پترولیم
۶	انکشاف بازارها
۷	پیشنهادات

ارزش منابع طبیعی افغانستان بیشتر از یک تریلیون دالر تخمین شده است:

مطالعات متعددی نشان می‌دهد که افغانستان دارای منابع وسیع فلزات، منرال‌های صنعتی و مواد ساختمانی می‌باشد. مقادیر بزرگ فلزات به شمول سنگ‌های معدنی حاوی رگه‌های آهن، مس، المونیم، قلعی، سرب و جست در مناطق مختلف کشور وجود دارد. اما این منابع تا کنون به صورت درست انکشاف داده نشده است. مطالعات انجام شده منابع منرالی افغانستان را به چهار گروه طبقه بندی نموده است

فلزات اساسی	منرال‌های صنعتی	مواد ساختمانی	منابع هایدروکاربن
طلا	احجار قیمتی	مرمر	آمودریا
مس	عناصر خاکی کمیاب	گرانیت	افغان تاجیک
آهن	کرومایت	تراورتن	تیرپول هرات (تخمین منابع وجود دارد)
المونیم	سلفر	سنگ ریگ	هلمند (اکتشاف ناشده)
دیگران: سرب، جست، قلعی و غیره	تالک و یگر منرال‌های صنعتی	سنگ گچ و ریگ و جنل	کتواز (اکتشاف ناشده)

در مطالعات ابتدایی منرال‌ها توسط اداره سروی جیولوژی امریکا، با استفاده از اسناد قبلی و سروی‌های جدید، بیست‌وچهار ساحه مورد نظر AOI تثبیت گردیده است:

بخش‌های مهم نقشه راه سکتور معادن:

بخش	محتوا
۱	خلاصه
۲	مروری بر سکتور معادن در افغانستان
۳	موانع فراراه سکتور معادن (زیرساخت‌ها)
۴	مبنای حقوقی سکور معادن
۵	اصلاحات در وزارت معادن و پترولیم
۶	انکشاف بازارها
۷	پیشنهادات

موانع فراراه سکتور معادن (زیرساخت‌ها):

محدودیت	توضیح
ترانسپورت	برای انتقال مواد معدنی و فلزات سنگین به بازارهای مصرف به داشتن زیربنای ترانسپورتهای گسترده نیاز است. در حال حاضر دولت افغانستان با کار روی پروژه‌های خط آهن و سرک‌سازی می‌خواهد با گذشت زمان از میزان این محدودیت‌ها بکاهد.
برق	جهت انجام فعالیت‌های معدن‌کاری و پروسس سنگ معدن، به داشتن زیربنای گسترده تأمین انرژی برق نیاز است.
زمین	روند اخذ زمین در افغانستان شامل یک پروسه پیچیده و نامعلوم برای سرمایه‌گذاران می‌باشد. دولت افغانستان یک اداره واحد (اراضی) را برای مدیریت موارد مرتبط به زمین ایجاد نموده است.
آب	جهت پروسس مواد معدنی به منابع آبی سرشار نیاز است. پالیسی واضح باید تهیه و ترتیب شود که امور استفاده از آب و معیارهای محیط زیستی مربوط به آب را تعریف کند.

موانع فراراً سکتور معادن (زیرساخت‌ها):

محدودیت	توضیح
حاکمیت قانون	دولت جمهوری اسلامی افغانستان حاکمیت قانون را به مثابه اساس پالیسی انکشافی پذیرفته است.
امنیت	جهت انجام فعالیت‌های معدن‌کاری به سرمایه‌گذاری‌های بزرگ در این عرصه نیاز است، به ویژه در ساحات وسیع جغرافیایی. برای چنین سرمایه‌گذاری‌های بزرگ تأمین امنیت یک امر حتمی است.
تاریخچه عدم انفاذ قراردادهای	وزارت معادن و پترولیم در زمینه قراردادهای که مواد آن اجراء نشده است، پیشینه دارد. در این اواخر دولت افغانستان اقداماتی را روی دست گرفته است که وضعیت قراردادهای را تصفیه و یا درباره آن اقدامات لازم را روی دست گیرد.
مشارکت اجتماعی و محیط زیست	افغانستان تمام پروژه‌های اجتماعی را از طریق برنامه ملی میثاق شهروندی تطبیق می‌کند.
قوای بشری	ما به کمبود قوای بشری در قسمت مدیریت و رهبری سیستم‌های مورد نیاز برای توسعه منابع طبیعی مواجه هستیم. آموزش و استخدام به صورت معمول بوده که در نتیجه استفاده ضعیف از کمک‌های تخنیکی صورت گرفته است. به منظور رفع این محدودیت ما یک پلان کاری مرتبط به قوای بشری را ترتیب و تطبیق خواهیم نمود.
معلومات	معلومات کافی و مورد نیاز جهت کمک به پالیسی‌سازان در قسمت تصمیم‌گیری و سرمایه‌گذاری توسط سکتور خصوصی تا هنوز هم برای قسمت‌های عمده منابع طبیعی کشور در دسترس نیست. ما در قسمت دستیابی به معلومات و سیستم مدیریت معلومات سرمایه‌گذاری خواهیم نمود که شامل اکتشاف تیل و گاز نیز می‌گردد و ما را قادر به کنترل منابع طبیعی کشور توأم با رشد پایدار می‌سازد.

بخش‌های مهم نقشه راه سکتور معادن:

بخش	محتوا
۱	خلاصه
۲	مروری بر سکتور معادن در افغانستان
۳	موانع فراراه سکتور معادن (زیرساخت‌ها)
۴	چارچوب حقوقی سکور معادن
۵	اصلاحات در وزارت معادن و پترولیوم
۶	انکشاف بازارها
۷	پیشنهادات

از نگاه بستر مناسب حقوقی چهار موضوع عمده وجود دارد که باید در این استراتژی به آن رسیدگی صورت گیرد: (۱) حق تصمیم‌گیری، (۲) روند داوطلبی، (۳) طبقه‌بندی معادن و (۴) نرخ رویالتی

جواز	پروسه	حق تصمیم‌گیری	ساحه (حداکثر)	مدت زمان
۱. شناسائی	درخواستی	منظوری وزارت معادن و پترولیم	20,000 کیلو متر مربع	2 سال + عدم تمدید
۲. اکتشاف	مناقصه	تاییدی کمیسیون عالی سرمایه‌گذاری + تصویب کابینه	250 کیلو متر مربع	3 سال 2 + بار تمدید
۳. استخراج	مناقصه	تاییدی کمیسیون عالی سرمایه‌گذاری + تصویب کابینه	50 کیلو متر مربع	30 سال + تمدیدی‌های 15 ساله
۴. معدن کاری کوچک	مناقصه	منظوری وزارت معادن و پترولیم	1 کیلو متر مربع	10 سال + تمدیدی‌های 5 ساله
۵. معدن کاری حرف‌ای	درخواستی	منظوری وزارت معادن و پترولیم	1 هکتار	5 سال + تمدیدی‌های 5 ساله
۶. معدن سنگ و مواد ساختمانی	درخواستی	منظوری وزارت معادن و پترولیم	1 هکتار	5 سال + تداوم دوره‌های 5 ساله

تغییرات پیشنهادی: تصنیف جوازهای معدن کاری به اساس سرمایه گذاری و صلاحیت های تصمیم گیری

جواز	پروسه	حق تصمیم گیری	ساحه (حداکثر)	مدت
۱. شناسایی	درخواستی	منظوری شورای عالی اقتصادی	۲۰۰۰۰ کیلومتر مربع	۲ سال + غیر قابل تمدید
۲. اکتشاف	داوطلبی	منظوری شورای عالی اقتصادی + منظوری کابینه	۲۵۰ کیلومتر مربع	۳ سال + ۱ سال قابل تمدید
۳. بهره برداری	داوطلبی/درخواستی	منظوری شورای عالی اقتصادی + منظوری کابینه	۵۰ کیلومتر مربع	۳۰ سال + ۱۵ سال قابل تمدید
۴. معدن کاری مقیاس کوچک	داوطلبی	منظوری شورای عالی اقتصادی	۱ کیلومتر مربع	۱۰ سال

بخش‌های مهم نقشه راه سکتور معادن:

بخش	محتوا
۱	خلاصه
۲	مروری بر سکتور معادن در افغانستان
۳	موانع فراراه سکتور معادن (زیرساخت‌ها)
۴	چارچوب حقوقی سکور معادن
۵	اصلاحات در وزارت معادن و پترولیم
۶	انکشاف بازارها
۷	پیشنهادات

تعریف مجدد وظایف اساسی وزارت معادن و پترولیوم و اصلاحات ساختاری:

وضعیت فعلی	اصلاحات مورد نظر
<ul style="list-style-type: none">■ تشکیل اضافه‌تر از ۲۲۰۰ نفر■ پیش‌برد وظایف پالیسی‌سازی، تنظیم و ادارهٔ سکتور■ مسولیت بخش سروی جیولوژی■ و عملیاتی■ پیش‌برد بخش عملیاتی / تولیدی از طریق تصدی‌های کودبرق، ذغال سنگ شمال، سمنت جبل‌السراج و افغان گاز	<ul style="list-style-type: none">■ استقلالیت تدریجی بخش تنظیماتی (ایجاد ادارهٔ تنظیم سکتور معادن)؛■ تغییر شخصیت حقوقی تصدی‌های که در ابتدا تفتیش مالی و مدرن سازی سیستم ها شامل آن خواهد بود؛■ تصمیم‌گیری در مورد سروی جیولوژی: ادغام به اداره اراضی و یا هم تغییر شخصیت به یک ادارهٔ مستقل تخنیکی؛■ مسلکی سازی وزارت و ایجاد تیم های تخصصی حقوقی، مالی و مدیریت قراردادها؛

بخش‌های مهم نقشه راه سکتور معادن:

بخش	محتوا
۱	خلاصه
۲	مروری بر سکتور معادن در افغانستان
۳	موانع فراراه سکتور معادن (زیرساخت‌ها)
۴	چارچوب حقوقی سکور معادن
۵	اصلاحات در وزارت معادن و پترولیم
۶	انکشاف بازارها
۷	پیشنهادات

برنامهٔ انکشاف بازار منرال‌ها و جدول تولیدات معدنی به اساس حوزه‌های جغرافیایی:

ایجاد و انکشاف بازار:	منطقه	منرال اساسی	منرال‌های صنعتی	توده ای	مواد تعمیراتی	هایدروکاربن
تولید سمنت	شرق	--	سنگ‌های قیمتی + تالک	مس + آهن	مرمر	--
هایدروکاربن						
طلا	شمال	طلا	سنگ‌های قیمتی	مس	مرمر + سنگ آهک	دریای آمو + افغان تاجیک
سنگ‌های قیمتی						
عناصر کمیاب خاکی	غرب	--	--	مس	مرمر + سنگ آهک	--
منرال‌های توده‌ای						
تالک	جنوب	منرال‌های خاکی کمیاب + طلا	فلورایت	مس	--	--
کرومایت						
مرمر	مرکزی	منرال‌های خاکی کمیاب	--	سُرب + جست	--	--
ذغال سنگ						

بخش‌های مهم نقشه راه سکتور معادن:

بخش	محتوا
۱	خلاصه
۲	مروری بر سکتور معادن در افغانستان
۳	موانع فراراه سکتور معادن (زیرساخت‌ها)
۴	چارچوب حقوقی سکور معادن
۵	اصلاحات در وزارت معادن و پترولیوم
۶	انکشاف بازارها
۷	پیشنهادات

پیشنهادات:

- **چارچوب اولویت‌بندی منرال‌ها/ساحات مورد نظر:** اولویت‌بندی آغاز قراردادها در (۱) مواد ساختمانی، (۲) منرال‌های صنعتی، (۳) منرال‌های قیمتی و (۴) منرال‌های که نیازمند زیربنای بزرگ انرژی و ترانسپورت اند مانند آهن و مس؛
- **اصلاحات در وزارت معادن و پترولیم:** ایجاد تیم‌های تخصصی و تمرکز روی نقش پالیسی‌سازی؛
- **بهبود پروسه قراردادها داوطلبی‌ها:** قراردادها برای اخذ منظوری به شورای عالی اقتصادی راجع خواهند گردید و قراردادهای بزرگتر توسط کابینه منظور خواهد شد؛
- **عرضه خدمات برای جامعه:** تمام فعالیت‌های عرضه خدمات همچو دخیل ساختن باشندگان محل و حمایت آن‌ها، باید توسط برنامه میثاق شهروندی تنظیم گردند؛
- **تأمین ثبات اقتصادی-مالی توسط عواید سکتور معادن:** ایجاد صندوق مازاد مالی منابع طبیعی در آینده. این به افغانستان کمک خواهد کرد در مواقع نوسانات قیمت‌های جهانی منرال‌ها، برای ثبات سیستم مالی و تأمین بودجه از آن استفاده کند و از پایداری اقتصادی-مالی مطمئن باشد.